

2016-02-26

Dnr Forte: 2015-01521

Dnr Näringsdepartementet: N2015/06917/PUB

Remissvar: Bostäder att bo kvar i – Bygg för gemenskap i tillgänglighetssmarta boendemiljöer (SOU 2015:85)

Sammanfattning av utredningen

Utredningen föreslår ett paket med åtgärder inom fyra områden (tillgänglighet, utbud, stöd och kunskap), med syftet att:

1. förbättra tillgängligheten i det befintliga bostadsbeståndet,
2. få fram fler bostäder för äldre, även på svaga marknader, med fokus på boendeformer som ger möjligheter till gemenskap,
3. underlätta för seniorer att flytta till – eller bo kvar i – en bostad som det går att åldras i,
4. främja forskning och annan kunskapsutveckling kring tillgänglighetsfrågor och gemenskap i boendet.

Forte anser att utredningen bidrar med relevanta förslag för området, även om där också finns områden som skulle behöva ytterligare analys. Det gäller särskilt de redovisade förslagens betydelse för alla delar av landet samt förutsättningarna för en större öppenhet om möjligheterna med tekniska innovationer. Utredningen bidrar med värdefull analys avseende frågor inom Fortes områden och i utredningens arbete har delar av den forskning som finansierats av Forte inom det aktuella området nyttiggjorts, vilket understryker betydelsen och nyttan av forskningen.

Synpunkter på förslaget om forskningsprogram mellan Forte och Formas

Forte, (f.d. FAS) har ett samordningsansvar för forskning rörande äldre, åldrande och äldres levnadsvillkor sedan 2001. I samordningsansvaret ingår att samverka med andra relevanta aktörer inom området och såväl finansiera som sammanställa forskning. Utredningens förslag om ett forskningsprogram i samarbete med Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad (Formas) kan därmed ses som en naturlig vidareutveckling av tidigare och redan pågående samarbeten inom äldreforskningsområdet.

Inom det avgränsade området som utredningen berör, äldres boende, har Forte redan en bred exponering och har finansierat forskningsprojekt, program, centra, nätverk och konferenser med i snitt motsvarande 9 miljoner kronor per år de senaste 15 åren. En del av dessa, inte minst centrubildningen CASE – Center for Ageing and Supportive Environments, har också bidragit till utredningen. Att fortsatt se området som ett prioriterat forskningsområde inom ramen för samordningsansvaret och Fortes forskningsportfölj är därför naturligt.

Swedish Research Council for Health, Working Life and Welfare

Address Box 894, SE-101 37 Stockholm · **Visiting address** Östra Järnvägsgatan 27

Phone +46 8 775 40 70 **Fax** +46 8 775 40 75

Org.nr 202100-5240 **E-mail** forte@forte.se **www.forte.se**

I utredningen presenteras samarbetet med Formas som en dedikerad satsning specifikt för boendefrågor och äldre. Det föreslås även att 20 miljoner kronor om året avsätts för området. Förslaget är i sig bra men presentationen lämnar en rad viktiga frågor obesvarade:

- 1) Hur ser fördelningen, både ekonomiskt och ansvarsmässigt ut mellan Forte och Formas?
- 2) Avser stödet ett utökat anslag till myndigheterna?
- 3) Hur påverkas rådets styrning mot kvalitet och relevans om forskningsanslag riktas mot snävt avgränsade områden?

Dessa frågor är av vikt givet att alla former av särskilda stöd till specifikt utpekade områden påverkar forskningsrådets möjlighet till prioriteringar utifrån kvalitet och relevans. Forte arbetar med tematiskt riktade utlysningar i olika sammanhang där identifierade kunskapsluckor likväl som forskningens frihet att formulera problemen vägs samman. Det förslag om program som lämnas i utredningen är i grunden positivt men utformningen av det måste vara såväl långsiktigt som brett. Utifrån skrivningarna i utredningen uppfattar Forte att utredningens förslag är att denna satsning ska göras inom befintliga forskningsanslag. Givet Fortes uppdrag att prioritera medel inom breda områden som också innefattar utredningsområdet ställer vi oss mycket tveksamma till att medel avsätts specifikt för detta ändamål, med mindre än att riktade medel tillskjuts.

Vidare finns en risk att riktade medel till "öronmärkta" forskningsområden uppfattas som riktade anslag till enskilda forskargrupper. Det ligger i forskningsrådets ansvar att ta fram och utlysa medel och att bedömningarna sker i konkurrens. Om uppdrag kommer som alltför snävt avgränsar en satsning kan det verka hämmande för forskningsrådets innovationsförmåga och förmåga till nytänkande och nydanande ansatser.

Forskningsanslag inom området måste fördelas utifrån hög vetenskaplig kvalitet och relevans. Med ett brett och långsiktigt stöd är det möjligt för Forte, och Formas, att gemensamt bygga upp forskning som direkt eller indirekt lyfter de frågor och utmaningar som utredningen identifierar.

Övriga synpunkter

Det saknas en djupare analys av sociala aspekter av förslagen. Med titeln "Bostäder att bo kvar i" skapas en koppling till den senaste tidens diskussion om effekterna av brister i stödboenden och motsvarande för äldre, där vård i hemmet lyfts fram som ett alternativ för mer kostnadseffektiv vård trots att det inte gagnat den vårdbehövande. Forte hade gärna sett en större medvetenhet kring riskerna för detta kopplat till de presenterade förslagen.

Vidare saknas djupgående analyser, i samband med förslagen, utifrån såväl jämställdhet som skillnaderna i förutsättningar mellan glesbygd och stad. Tillsammans med ovanstående synpunkt understryker denna brist behovet av fortsatta analyser av förslagen för att säkerställa en utveckling som gynnar inte bara vissa grupper i vissa områden.

Beslut i ärendet har fattats av generaldirektör Ewa Stålldal efter föredragning av forskningssekreterare Andreas Björke i samråd med huvudsekreterare Peter Allebeck.

Ewa Stålldal
Generaldirektör